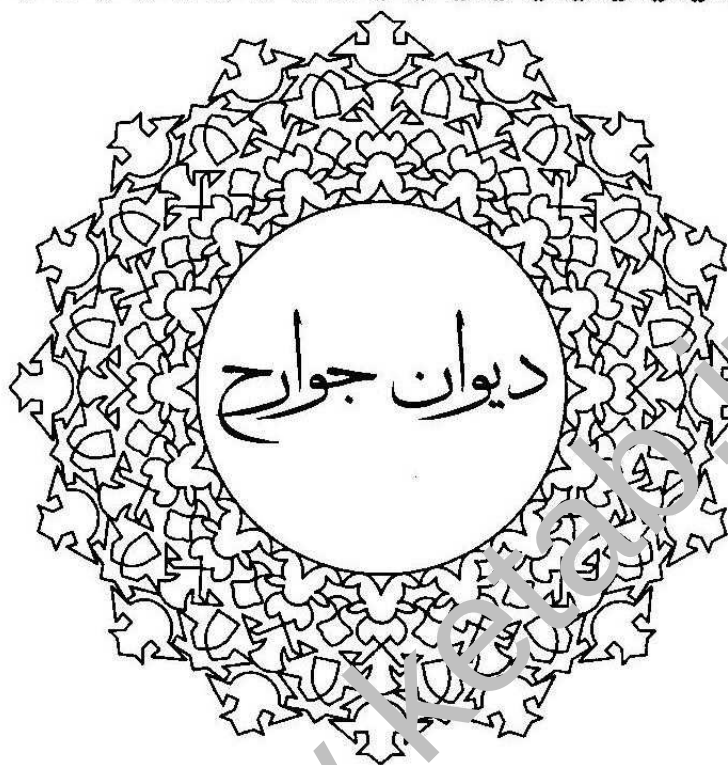

بیکرانسان درآینه چهل غزل

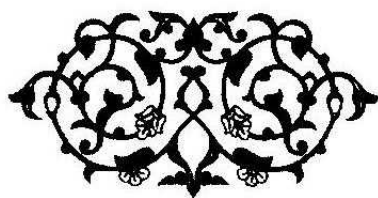
ضیاء الدین بخشی

تدوین و شرح
دکتر علی محمد موزنی
استاد دانشگاه تهران

عنوان قرارداد	کلیات و جزئیات، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور	دیوان جوارح: پیکر انسان در آینه چهل غزل/ ضیاءالدین نخشبی؛ تدوین و شرح علی محمد موذنی.
مشخصات نشر	تهران: ترات اسلامی؛ دار التراث ترکیه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۲۲ ص.؛ جدول: ۵/۱۴×۲۱/۵ س.م.
فروست	ادب پارسی؛ ۶.
شابک	978-600-96182-9-3
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه.
عنوان دیگر	پیکر انسان در آینه چهل غزل.
موضوع	نخشبى، ضیاءالدین، - ۷۵۱ ق. -- نقد و تفسیر؟؟؟؟
موضوع	نخشبى، ضیاءالدین، - ۷۵۱ق. کلیات و جزئیات -- نقد و تفسیر
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۸ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	History and criticism -- 14th century -- Persian poetry
موضوع	بدن انسان -- شعر
موضوع	Poetry -- Human body
شناسه افزوده	نخشبى، ضیاءالدین، - ۷۵۱ق. کلیات و جزئیات، شرح
رده بندی کنگره	PIR۱۲۹۶۵۴۲۶/۹د۹م
رده بندی دیویی	۳۲/۱۶۸۰
شماره کتابشناسی ملی	۳۹۸۶۸۱ ۳

امتیازات تراش اسلامی ایران، تنها

تهران میدان انقلاب ابتدای خیابان انقلاب شماره ۱۳۴۸ طبقه چهارم کد: ۱۳۱۴۶۶

فهرست

مقدمه / ۱

بررسی سبک‌های چهل گانه / ۳

مناظره در کتاب ربیات و کلیات / ۱۹

ضیاء الدین نخشبی و مناظره /

دیوان جوارح (غزلیات) / ۴۷

کتاب‌نامه / ۱۱۶

ضیاء الدین نخشبی از شاعران و نویسندگان و اطباء قرن هشتم هجری در هند است. وی از زادگاه خود نخشب (نَسَف) به هندوستان مهاجرت کرده است. از وی آثاری به جای مانده که برخی از آنها بسیار مشهور است:

- سلک السلوک، کتابی در بیان مراحل و مراتب سلوک عرفانی به نثر فارسی

مصنوع.

- طبع نامه، مشتمل بر حکایاتی است از زبان یک طوطی.

- افسانه نگار، که سرگذشت معصوم شاه است با دختری به نام نوشابه.

- جزئیات و کلیات، چهار ناموس یا ناموس اکبر، درباره وجود انسان که

بهترین مخلوق جهان آفرینش است و معرفی چهل اندام (ناموس) انسان.

- شرح قصیده ربوبیه یا شرح تمثیل سربانی، اصل این کتاب به زبانی سریانی

بوده است که ابن عباس آن را به تازی برگردانده و نخشبی متن عربی آن را

به فارسی ترجمه و شرح کرده است.

- انیس العاشقین، رساله عرفانی، لذت النشأ و سره مبشره از دیگر آثار

اوست.

چهل ناموس (جزئیات و کلیات)، کتابی است که در توصیف انسان - کل سر سبد

جهان آفرینش و اشرف مخلوقات خداوند متعال - به رشته تحریر آمده است.

نخشبی با توجه به تسلطش بر نظم و نثر فارسی و مهارت در علم پزشکی، انسان را به

شیوه ای نادر و منحصر به فرد توصیف می کند و چهل عضو بدن را از «موی»، «سر»،

«پیشانی» و انتخاب کرده و به توصیف آنها پرداخته و کار خود را با «پای» به پایان برده است.

وی در پایان هر «ناموس»، «غزلی» را با ردیف آن «عضو» می سراید، که در نوع خود بی نظیر است.

هرچند که این شیوه در کتابهایی مثل گلشن رازی شبستری و مرآت المعانی جمالی دهلدن به عنوان تعاریف و اصطلاحات عرفانی وجود دارد، اما با این نوع ادبی متفاوت است، بنابراین مجموعه حاضر، برگزیده‌ای است از کتاب چهل ناموس، شامل چهل وزن با ردیف چهل گانه اعضای پیکر انسان.

مناسب دیدیم که فصول این ناموس‌ها که در کارگاه خیال «نخستی» مجال ظهور و بروز پیدا کرده است در مقابل این غزل‌ها آورده شود تا علاقه‌مندان به این نوع ابداعات، توجه مناسب داشته باشند.

جهت آگاهی مخاطبان از به‌شماره دیگر این کتاب، دو مقاله با عناوین «مناظره در کتاب جزئیات و کلیات» و نیز «سبک شعرها» به عنوان مقدمه در سرآغاز این کتاب آورده شده است.

در پایان بایستی از همت جناب آقای دکتر زهیر طیب در همکاری با این جانب در به سامان رساندن این مجموعه کمال تشکر داشته و آرزوی توفیق هرچه بیشتر برای ایشان داشته باشم.

والحمد لله اولاً و آخراً

علی محمد مؤذنی

تهران - تابستان ۱۳۹۶